

Η Αριστερά μπορεί να σχηματίσει μια νέα κυβέρνηση στην Ισπανία

Ο βασιλιάς της Ισπανίας ζήτησε από τον συντηρητικό ηγέτη Alberto Núñez Feijóo να προσπαθήσει να σχηματίσει κυβέρνηση. Οι περισσότεροι βουλευτές είναι εναντίον του. Επίσης, οι πρόσφατες συμφωνίες μεταξύ των Σοσιαλιστών, του αριστερού κόμματος Sumar και των καταλανικών κομμάτων, δείχνουν ότι η πλατιά Αριστερά κατά πάσα πιθανότητα θα παραμείνει στην εξουσία.

Τη στιγμή που ολόκληρη η Ισπανία ήταν απασχολημένη να γιορτάζει τον επικό θρίαμβο της εθνικής της ομάδας ποδοσφαίρου [στο παγκόσμιο κύπελλο γυναικών](#), ξεκαθάριζε και η βασανισμένη πολιτική κατάσταση της χώρας. Στους διαδρόμους της εξουσίας κάτι κινήθηκε σ' αυτές της εβδομάδες, καθώς βρισκόμασταν στην καρδιά του μαστιζόμενου από τον καύσωνα Αυγούστου. Έστω κι αν το τελικό αποτέλεσμα δεν έχει ακόμη γραφτεί στο μάρμαρο και θα μπορούσαμε να έχουμε μη αναμενόμενες ανατροπές στην επόμενη στροφή.

[Οι εκλογές της 23^{ης} Ιουλίου](#), εντελώς αναπάντεχα, οδήγησαν στην ήττα των δυνάμεων της Δεξιάς. Η μισή Ευρώπη αναστέναξε με ανακούφιση. Το συντηρητικό Partido Popular (PP) πήρε την πρώτη θέση, όπως ήταν αναμενόμενο. Ωστόσο, οι 137 βουλευτές τους δεν αρκούν για την απόλυτη πλειοψηφία στο κοινοβούλιο των 350 μελών, ακόμη και αν προσθέσουμε τους 33 εκπροσώπους του [ακροδεξιού Vox](#). Παρόλα αυτά, η κατάσταση παραμένει σύνθετη. Δεδομένων των προβλέψεων για επικείμενη ήττα, ο εν ενεργεία πρωθυπουργός Pedro Sánchez (ηγέτης του Partido Socialista Obrero Español, PSOE) έχει δικαίωμα να θεωρεί τον εαυτό του τον πραγματικό πολιτικό νικητή των πρόωρων εκλογών του Ιουλίου. Ωστόσο, οι 121 βουλευτές που εξέλεξε το κόμμα του και οι 31 του [Sumar](#), της αριστερής συμμαχίας της οποίας ηγείται η Υπουργός Εργασίας [Yolanda Díaz](#), βρίσκονται εξίσου μακριά από τον «μαγικό» αριθμό των 176 εδρών.

Και στο προηγούμενο κοινοβούλιο, αυτές οι αριστερές δυνάμεις κυβέρνησαν ως μειοψηφία, με την εξωτερική στήριξη διάφορων εθνικιστικών και περιφερειακών κομμάτων. Τώρα όμως, πέρα από τη στήριξη του Esquerra Republicana de Catalunya (ERC, 7 έδρες), του EH Bildu (6 έδρες), του Partido Nacionalista Vasco (PNV, 5 έδρες), και του Bloque Nacionalista Galego (BNG, 1 έδρα), ο Sánchez χρειάζεται και τις ψήφους του Junts per Catalunya (JxCAT, 7 έδρες), του κόμματος υπέρ της ανεξαρτησίας της Καταλονίας, του οποίου ηγείται από την αυτοεξορία του στο Βέλγιο ο πρώην Πρόεδρος της Καταλονίας Carles Puigdemont. Και θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι το JxCAT δεν είναι απλώς ένα δεξιό κόμμα με αδιάλλακτες αποσχιστικές θέσεις, αλλά ένα κόμμα που ψήφισε σταθερά

ενάντια στις θέσεις της κυβέρνησης τα τελευταία τέσσερα χρόνια. Εν συντομία, ενώ η διέξοδος από το κοινοβουλευτικό αδιέξοδο είναι προφανής, το πώς θα πραγματοποιηθεί δεν είναι και τόσο.

Παρόλα αυτά, ένα σαφώς θετικό μήνυμα στάλθηκε στις 17 Αυγούστου, όταν το νέο κοινοβούλιο συνεδρίασε για πρώτη φορά: Η Σοσιαλίστρια Francina Armengol εξελέγη πρόεδρος με 178 ψήφους. Εξελέγη με την υποστήριξη των ίδιων δυνάμεων που θα μπορούσαν να δώσουν στον Sánchez μια κυβερνητική πλειοψηφία: του δικού του PSOE, του Sumar, και των διαφόρων εκφράσεων της λεγόμενης «περιφερειακής» Ισπανίας (με την εξαίρεση ενός βουλευτή από την Coalición Canaria, ο οποίος στήριξε τον συντηρητικό υποψήφιο). Επιπλέον, η πλατιά αριστερά πήρε τον έλεγχο του Mesa —του σώματος που οργανώνει την κοινοβουλευτική δουλειά— με πέντε μέλη από το PSOE και το Sumar έναντι τεσσάρων του PP, το οποίο, παρά τη συμμαχία του με το Vox, δεν άφησε καμιά θέση για την άκρα δεξιά. Κι αυτά είναι καλά νέα.

Οι καταλανικές απαιτήσεις

Η συμφωνία μεταξύ των Σοσιαλιστών και των αυτονομιστικών καταλανικών κομμάτων έγινε την τελευταία στιγμή -και δείχνει τον δρόμο που μπορεί να ακολουθηθεί τις επόμενες εβδομάδες για να επισφραγιστεί μια συμφωνία που θα επέτρεπε την επανεκλογή του Sánchez. Τα δύο καταλανικά κόμματα, το ERC και το JxCAT, ψήφισαν για την υποψήφια του PSOE Armengol, με αντάλλαγμα διάφορες παραχωρήσεις. Μια από αυτές ήταν να αναγνωριστούν τα καταλανικά ως επίσημη γλώσσα στους κρατικούς θεσμούς και στην ΕΕ (τώρα είναι συν-επίσημη γλώσσα στις περιοχές όπου ομιλούνται). Μια άλλη ήταν να φτιαχτεί κοινοβουλευτική επιτροπή διερεύνησης του [Pegasus](#), του λογισμικού με το οποίο φέρεται να έπεσαν θύματα παρακολούθησης αρκετοί Καταλανοί αυτονομιστές ηγέτες αλλά και ο ίδιος ο Sánchez. Μια άλλη κοινοβουλευτική επιτροπή αφορά τις ισλαμιστικές επιθέσεις τον Αύγουστο του 2017 στην Μπαρτσελόνα και στην Καμπρίλ, επιθέσεις στις οποίες τα αυτονομιστικά κινήματα βλέπουν προσπάθειες του βαθέους κράτους να καταστείλει τον καταλανικό αποσχιστισμό. Έπειτα, υπάρχει το γενικότερο αίτημα να σταματήσει «με κάθε νόμιμο μέσο» η κρατική «καταστολή» των φιλοανεξαρτησιακών δυνάμεων που συνδέονται με τα γεγονότα του Φθινοπώρου του 2017, όταν [το καταλανικό κοινοβούλιο διοργάνωσε ένα ανεπίσημο δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία](#). Επιπλέον, οι Σοσιαλιστές συμφώνησαν να δανείσουν ορισμένους από τους δικούς τους βουλευτές, προκειμένου τα καταλανικά κόμματα υπέρ της ανεξαρτησίας να φτάσουν το όριο που απαιτείται για να φτιάξουν τη δική τους κοινοβουλευτική ομάδα.

Είναι προφανές ότι οι όροι αυτοί μπορούν να ικανοποιηθούν και σηματοδοτούν μια ορισμένη πραγματιστική στροφή του Puigdemont, ο οποίος πριν από μόλις λίγες εβδομάδες απαιτούσε γενική αμνηστία για τους Καταλανούς ηγέτες της ανεξαρτησίας που αντιμετωπίζουν δικαστικές διώξεις καθώς και ένα δημοψήφισμα για την ανεξαρτησία, παρά το γεγονός ότι αυτό παραμένει αντισυνταγματικό. Η αρμονική διάθεση επιβεβαιώθηκε από την απόφαση της Armengol να επιτρέψει στους βουλευτές να μιλούν στο κοινοβούλιο σε οποιαδήποτε από τις συνεπίσημες γλώσσες—καταλανικά, βάσκικα και γαλικιανά— και από το επίσημο αίτημα του Ισπανού Υπουργού

Εξωτερικών στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο οι τρεις αυτές γλώσσες να γίνουν επίσημες σε όλη την ήπειρο. Αυτά αποτελούν αντανάκλαση ενός γεγονότος ευρύτερης σημασίας: μετά από μια δεκαετία, το βασικό δεξιό καταλανικό κόμμα ανεξαρτησίας αρχίζει και πάλι να κάνει πολιτική στη Μαδρίτη.

Μένει να δούμε αν το JxCAT θα συνεχίσει σε αυτή την κατεύθυνση -δηλαδή να αξιοποιεί τις ψήφους του για πολιτικά κέρδη— ή αν θα υποχωρήσει στην πίεση από πιο ριζοσπαστικές και ανυποχώρητες υπέρ της ανεξαρτησίας δυνάμεις, που αντιπροσωπεύονται από το Assemblea Nacional Catalana. Σε ρήξη με κάθε έννοια ρεαλισμού, ακολουθώντας τη λογική «όσο χειρότερα γίνουν τα πράγματα, τόσο το καλύτερο για το κίνημά μας», αυτές οι δυνάμεις θα προτιμούσαν μια δεξιά κυβέρνηση, με το Vox ρυθμιστικό παράγοντα, με σκοπό την ανάσταση του κινήματος υπέρ της ανεξαρτησίας, που βρίσκεται σε πτώση. Αξίζει να θυμηθούμε ότι στις εκλογές του προηγούμενου μήνα τα αυτονομιστικά κόμματα είχαν τα χειρότερα ποσοστά των τελευταίων δύο δεκαετιών, όπως επίσης ότι τις περισσότερες ψήφους στην Καταλονία τις πήραν το PSOE και το Sumar, που υποστήριζαν πάντοτε μια πολιτική λύση, διάλογο και αποκλιμάκωση μεταξύ Μπαρτσελόνας και Μαδρίτης. Αυτό καταδείχτηκε περίφημα με τη θαρραλέα απόφαση πριν από δύο χρόνια -που καταδικάστηκε από την πολιτική και μηντιακή δεξιά, πάντα έτοιμη για πόλεμο- να παραχωρηθεί αμνηστία στους Καταλανούς ηγέτες που είχαν [καταδικαστεί ποινικά](#) για τα γεγονότα του Φθινόπωρου του 2017.

Μια ευκαιρία για τη Δεξιά;

Συνεπώς, ενώ ο δρόμος για μια νέα κυβέρνηση της πλατιάς Αριστεράς δεν είναι και στρωμένος με ροδοπέταλα, φαίνεται ότι υπάρχουν ενδείξεις προς αυτή την κατεύθυνση. Παρ' όλα αυτά —αν δεν υπάρξουν αναπάντεχες εξελίξεις— το χρονοδιάγραμμα της επανεκλογής του Sánchez στη θέση του Πρωθυπουργού φαίνεται τώρα να είναι μακρύτερο από όσο μπορεί να αναμενόταν νωρίτερα.

Μετά από συζήτηση με τους ηγέτες των κομμάτων, ο βασιλιάς Felipe VI αποφάσισε αυτή την Πέμπτη να δώσει την πρώτη διερευνητική εντολή για τον σχηματισμό κυβέρνησης στον υποψήφιο του PP Alberto Núñez Feijóo. Το παλάτι δικαιολόγησε αυτή την απόφαση κάνοντας λόγο για «τήρηση της παράδοσης», αλλά η πραγματικότητα δεν είναι τόσο απλή. Ενώ ο Feijóo είναι βεβαίως ο ηγέτης του μεγαλύτερου κόμματος στο Κοινοβούλιο, δεν μπορεί να υποσχεθεί ότι έχει την πλειοψηφία πίσω του. Οι συμφωνίες με τους δεξιούς εκπροσώπους της «περιφέρειας» από την Unión del Pueblo Navarro και την Coalición Canaria, που έχουν από έναν βουλευτή μόνο, μαζί και με την υποστήριξη του Vox, εξακολουθούν να δίνουν στον Feijóo μόνο 172 έδρες διαθέσιμες έστω και θεωρητικά, δηλαδή τέσσερις λιγότερες από αυτές που απαιτούνται για να έχει την πλειοψηφία.

Τα υπόλοιπα περιφερειακά κόμματα δεν θα βοηθήσουν τον συντηρητικό ηγέτη. Το PNV —ένα κεντροδεξιό κόμμα που στο παρελθόν έχει υποστηρίξει κυβερνήσεις του PP αλλά στο τελευταίο κοινοβούλιο υποστήριξε την κυβέρνηση του Sánchez— δεν δέχεται ούτε να στηρίξει ούτε να δείξει ανοχή σε μια πλειοψηφία στην οποία θα συμπεριλαμβάνεται το σκληρό εθνικιστικό Vox του Santiago Abascal. Εν συντομία, το μόνο που μπορεί να κάνει ο Feijóo είναι να κερδίσει χρόνο, ελπίζοντας ότι το PSOE του Sánchez θα αποτύχει στη δική του προσπάθεια να φτάσει σε μια συμφωνία με τους

Καταλανούς υποστηριχτές της ανεξαρτησίας, με αποτέλεσμα να οδηγηθούμε σε επαναληπτικές εκλογές. Αλλά το βασικό πρόβλημα του Feijóo είναι μάλλον ένα εσωτερικό ζήτημα διαχείρισης του κόμματός του: θέλει να αποφύγει την απομάκρυνσή του από την ηγεσία του PP και την αντικατάστασή του από την περιφερειακή Πρόεδρο της Μαδρίτης Isabel Díaz Ayuso, η οποία εκπροσωπεί την πιο απροκάλυπτα τραμπικη πτέρυγα του κόμματος.

Τώρα, όλα τα βλέμματα είναι στραμμένα στις 26 Σεπτεμβρίου, την ημερομηνία που ο Feijóo θα παρουσιαστεί στο Κοινοβούλιο για να εκθέσει το κυβερνητικό του πρόγραμμα. Με βάση το Σύνταγμα της Ισπανίας, την επόμενη μέρα, στην πρώτη ψηφοφορία, θα χρειαστεί την απόλυτη πλειοψηφία για να γίνει Πρωθυπουργός -την πλειοψηφία ακριβώς την οποία δεν διαθέτει. Εάν χάσει αυτή την ψηφοφορία, σε δύο μέρες, στις 29 Σεπτεμβρίου, ο Feijóo θα έρθει αντιμέτωπος με μια δεύτερη ψηφοφορία, στην οποία θα χρειάζεται μόνο σχετική πλειοψηφία, δηλαδή περισσότερες ψήφους υπέρ παρά εναντίον. Αυτό θα είναι δύσκολο, αν όχι πραγματικά αδύνατο. Αν ο Feijóo χάσει και πάλι, ο βασιλιάς μπορεί να συγκαλέσει μια δεύτερη συνάντηση με τους ηγέτες των κομμάτων και να δώσει διερευνητική εντολή σε άλλον υποψήφιο, αν αυτός μπορεί να τον διαβεβαιώσει ότι έχει αρκετή υποστήριξη για να σχηματίσει κυβέρνηση. Με βάση όλες τις ενδείξεις, θα είναι η σειρά του Sánchez. Ωστόσο, το χρονικό περιθώριο θα είναι σφιχτό —το Σύνταγμα ορίζει ότι αν κανείς δεν έχει καταφέρει να πάρει ψήφο εμπιστοσύνης μέσα σε εξήντα μέρες από τις εκλογές, τότε το Κοινοβούλιο διαλύεται αυτομάτως και πάμε σε πρόωρες εκλογές. Αυτό θα οδηγούσε σε επαναληπτικές εκλογές στις 14 Ιανουαρίου.

Η αντίσταση οδηγεί στη νίκη

Έτσι, ο επόμενος μήνας θα είναι κρίσιμος. Ενώ ο Feijóo θα προσπαθεί να θολώσει τα νερά—με τη στήριξη των συντηρητικών MME στη Μαδρίτη, που χαρακτηρίζουν τον Sánchez «εθνοπροδότη» επειδή επιδιώκει συμφωνίες με τον Puigdemont—, οι Σοσιαλιστές θα πρέπει να διαπραγματευθούν μια λύση με τους Βάσκους εθνικιστές και κυρίως με τους Καταλανούς υποστηριχτές της ανεξαρτησίας. Οι προϋποθέσεις έχουν ήδη συγκεντρωθεί, καθώς ο δρόμος έχει ανοίξει με την εκλογή της Armengol ως Προέδρου του Κοινοβουλίου, και τα κανάλια επικοινωνίας είναι ανοιχτά. Εν συντομία, μπορούμε να είμαστε συγκρατημένα αισιόδοξοι. Και ο σημαντικότερος λόγος είναι γιατί οι εκλογές της 23^{ης} Ιουλίου έδειξαν ότι η Ισπανία μπορεί να αντιπροσωπευθεί μόνο από μια πλατιά και πλουραλιστική προοδευτική κυβέρνηση συμμαχίας που δίνει φωνή και στις «περιφέρειές» της. Σε ένα κατακερματισμένο Κοινοβούλιο και μια ιδιαίτερα πολωμένη χώρα, αυτές οι τελευταίες είναι καθοριστικός παράγοντας για τη σταθερότητα της κυβέρνησης πολύ περισσότερο από όσο στο παρελθόν.

Τούτων λεχθέντων, ακόμη και αν βρεθεί η πολυπόθητη λύση σε αυτό το σύνθετο παζλ και σχηματιστεί μια νέα προοδευτική κυβέρνηση, θα εξακολουθεί να έχει δύσκολο δρόμο μπροστά της. Ο πρώτος και προφανέστερος λόγος είναι ότι η κάθε ψηφοφορία στο Κοινοβούλιο θα είναι μια μάχη στην οποία θα πρέπει να επιβεβαιώνει την πλειοψηφία της. Ο δεύτερος λόγος είναι γιατί η Δεξιά έχει

την απόλυτη πλειοψηφία στη Γερουσία και ελέγχει τις περισσότερες από τις Περιφέρειες, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων από τις μεγαλύτερες, όπως την Ανδαλουσία, τη Μαδρίτη και τη Βαλένθια. Επιπλέον, η κυβέρνηση θα έχει να αντιμετωπίσει τα κάστρα της Δεξιάς στην ενημέρωση και σε τομείς του δικαστικού συστήματος. Αυτά, όπως και στο παρελθόν, θα μπορούν να χρησιμοποιήσουν όλα τα μέσα, νόμιμα και μη, προκειμένου να εμποδίσουν την επίλυση των δικαστικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν ο Puigdemont και άλλοι επικεφαλής του κινήματος για την ανεξαρτησία της Καταλονίας, για παράδειγμα φέρνοντας εμπόδια στις αμνηστίες ή στη χρήση άλλων «νόμιμων μέσων». Αυτός είναι ένας γόρδιος δεσμός, που πρέπει να λυθεί.

Μετά την εκλογική απογοήτευση του προηγούμενου μήνα υπήρξε πολλή συζήτηση για εντάσεις μεταξύ του PP και του Vox. Ωστόσο, αυτές ξεπεράστηκαν γρήγορα, με μια [συμφωνία για τη συγκρότηση υπερσυντηρητικής κυβέρνησης συμμαχίας](#) στην Αραγονία στις 4 Αυγούστου. Αυτός ο σιδερένιος άξονας της ισπανικής δεξιάς και άκρας δεξιάς, που έχει τη στήριξη μιας πανίσχυρης μιντιακής και οικονομικής μηχανής, δεν θα χάσει ούτε λεπτό στην προσπάθειά του να πολιορκήσει τον Sánchez και να ρίξει μια κυβέρνηση την οποία οι ηγέτες του PP αποκαλούν τέρας του Φρανκεστάιν. Όμως, όπως το είχε θέσει ο Juan Negrín, Πρόεδρος της κυβέρνησης της Ισπανίας κατά τη διάρκεια του εμφυλίου, «resistir es vencer» —η αντίσταση οδηγεί στη νίκη. Η αυτοβιογραφία του Sánchez έχει τον τίτλο *Manual de resistencia* —εγχειρίδιο αντίστασης- και ακριβώς αυτό θα χρειαστεί, να αντισταθεί.

Για τη μετάφραση, Σωτήρης Σιαμανδούρας